

Pestprotocol

INHOUD

1. Inleiding

- 1.1. Waarom een pestprotocol?
- 1.2. Plagen en pesten, wat is het verschil daartussen?
- 1.3. De betrokkenen.

2. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

3. Uitgangspunten bij ons pestprotocol

4. Pestprotocol van basisschool De Startbaan

- 4.1. Wat is de inhoud van het pestprotocol?
- 4.2. Om welke maatregelen gaat het?
 - 4.2.1. preventieve maatregelen
 - 4.2.2. curatieve maatregelen
- 4.3. Op weg naar een veilige sociaal klimaat

Bijlagen:

1. Adviezen voor ouders
2. Bijlage PBS

1. Inleiding

1.1. **Waarom een pestprotocol?**

Basisschool De Startbaan wil leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een omgeving waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

De leerkrachten willen deze ontwikkeling bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat in en om de school en een prettige werksfeer in de groep. Vanaf januari 2014 werken wij aan het school breed neerzetten van een positief en krachtig klimaat, waarin een ieder zich veilig, geborgen en prettig voelt. Dit doen we d.m.v. PBS. (zie bijlage 2).

Het kan ook voorkomen dat een kind zodanig in de knoop komt, dat de regels van onze school niet meer in voldoende mate de veiligheid bieden of garanderen en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. Dit betekent dat wij als school pesten als ongewenst gedrag beschouwen en bereid zijn alles in het werk te stellen om pestgedrag aan te pakken. Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen benaderen. Via dit protocol wil de school alle betrokkenen handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

1.2. **Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?**

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

We spreken van **pestgedrag** als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

Leerkrachten zijn ook alert op nieuwe pestvormen. Een nieuwe pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is, is het zogenaamde 'cyberpesten'. Veel kinderen praten hier niet over en vaak is er onvoldoende toezicht op het gedrag van het kind aan de computer.

Kortom: Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel. Het heeft een pedagogische waarde.

Pesten gebeurt vanuit overheersing, is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol. Het belemmert zowel de pester als de gepeste leerling in zijn gezonde ontwikkeling.

1.3. De betrokkenen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag. Bijvoorbeeld de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterksten uit de groep. Daardoor kunnen ze het zich permitteren zich agressiever op te stellen. Ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af op een negatieve manier. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij hun pestgedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die zwijgend wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: je bent vóór of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging van uit naar de omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan zelf gepest te worden.

De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die dat de andere kinderen bij herhaling laat merken.

Het komt ook vaak voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten.

Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag.

Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de zwijgende middengroep

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten.

Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden.

Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en minder verantwoordelijk voor wat gebeurt.

Het heeft echter zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend.

De situatie voor met name meelopers verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen ook dan graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

2. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten.

Bij het gepeste kind:

Een gepest kind schaamt zich vaak, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat in staat is zijn eigen boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als vergelding kan er namelijk in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden.

Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, waartoe ze helaas zelf niet in staat zijn door het ontbreken van de juiste vaardigheden.

Bij de directe omgeving:

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar hebben het niet gezien als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders:

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders hebben niet altijd de juiste informatie. Een pester op school hoeft in de thuissituatie geen pester te zijn. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij zien het pestgedrag van hun kind als weerbaar gedrag.

Hun kind maakt een abnormale ontwikkeling door, met grote risico's op afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken.

Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

3. Uitgangspunten bij ons pestprotocol

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daar om heen, de leerkrachten en de ouders.
2. De school verplicht zich in te spannen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en andere betrokkenen zijn tijdig alert op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, nemen leerkrachten en andere betrokkenen duidelijk stelling en ondernemen actie tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid ligt te allen tijde bij de school.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte procedure uit.

4. Pestprotocol

4.1. Wat is de inhoud van het pestprotocol?

Het pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, de ouders en andere betrokken bij de school waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en dit volgens een vooraf bepaalde handelwijze aanpakt. Basisschool De Startbaan wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat onze school en allen die daar bij betrokken zijn expliciet stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen nemen indien pestgedrag voor komt.

4.2. Om welke maatregelen gaat het?

4.2.1. preventieve maatregelen

Op onze school hebben wij gekozen voor PBS (zie bijlage 3)

De groepsleerkrachten/team nemen de volgende preventieve maatregelen om pestgedrag te voorkomen:

- Als team zijn wij dit schooljaar 2014/2015 gestart met PBS. In alle groepen zorgen we voor een doorgaande lijn, dit betekent dat iedereen dezelfde gedragsaanpak toepast. We werken daarom met de aanpak Schoolwide Positive Behavior Support. Een schoolbrede aanpak om een positieve cultuur op te bouwen.
- De kernwaarden **veiligheid, verantwoordelijkheid en respect** staan centraal binnen onze aanpak. Deze waarden zijn uitgewerkt in concreet, waarneembaar gedrag dat we bij elkaar willen zien en voortdurend bekrachtigen. We noemen dat werken met goed gedrag. Goed gedrag draagt bij aan een positief schoolklimaat.
- Bij de groepsoverdracht bespreken de groepsleerkrachten niet alleen de cognitieve ontwikkelingen van de leerlingen met elkaar, maar ook de sociaal emotionele ontwikkelingen.
- De groepsleerkracht werkt aan een positieve groepssfeer. Aan het begin van het schooljaar bespreken de leerkrachten met de leerlingen de afspraken en regels in de klas en op het schoolplein. Tijdens algemene ouderavonden wordt dit ook gecommuniceerd met de ouders.
- Alle medewerkers van de school laten een duidelijk voorbeeldgedrag zien: pestgedrag wordt niet geaccepteerd! Elk pestgedrag wordt serieus genomen.
- Als er aanleiding toe is, wordt nogmaals in de groep expliciet aandacht besteed aan pestgedrag. Leerlingen worden ook verantwoordelijk gemaakt voor en zijn mede-eigenaar van de groepssfeer.
- Leerlingen die extra begeleiding nodig hebben m.b.t. hun sociale vaardigheden krijgen SOVA-training van een gespecialiseerde leerkracht. Leerkrachten zijn ook op de hoogte van kwetsbare leerlingen van andere groepen.

- Leerlingen hebben mogelijkheden om pestgedrag te melden. De school staat ook open voor meldingen van ouders. Soms kunnen kinderen thuis ander gedrag vertonen.

4.2.2. Curatieve maatregelen

Indien er systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd, wordt de volgende procedure in werking gesteld:

1. Alle medewerkers van de school dragen de verantwoording alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest) gedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. Meld pestgedrag bij de verantwoordelijke groepsleerkracht of bij de anti-pest coördinator in de school. In elke groep worden PBS lessen gegeven. Er wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar en worden de groepsregels om pesten te voorkomen samen gemaakt met de kinderen en vastgesteld.

2. Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar dient regelmatig te worden herhaald om controle te houden over het gedrag. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in Eduscoop.

3. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester samen met de pester door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd in een verslag. De ouders en de anti-pest coördinator/ deelteamleider krijgen een kopie van dit verslag. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. In het verslag wordt tevens een afspraak opgenomen voor een vervolggesprek met de ouders. De ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken.

4. Alle teamleden worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag, zodat iedereen er alert op kan reageren. Als het probleem zich toch blijft herhalen, wordt dit besproken met de anti-pest coördinator/MT. De leerkracht overhandigt een lijst met daarop de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.

5. De directeur en de anti-pest coördinator roepen de ouders van de pester op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit gesprek betrokken worden. De directeur legt dit gesprek vast. Als het gedrag niet verbetert kan de leerling tijdens de consultatiegesprekken besproken worden. Het kan raadzaam zijn extra hulp (b.v. Jeugdzorg, BCO) in te schakelen.

6. Alles moet zorgvuldig gedocumenteerd worden. Er moeten verslagen worden gemaakt van de gesprekken die gevoerd zijn en de afspraken die gemaakt zijn. Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/ of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken kan de directeur overgaan

tot bijzondere maatregelen: isoleren van de pester of een tijdelijke schorsing.

4.3. Op weg naar een veilige school: een vijfsporenaanpak

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in het geval van pestgedrag duidelijk te beschrijven wat er gebeurt en wat er wordt gedaan aan de behandeling van dit probleem.

Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen voor het pedagogisch handelen.

De school staat open om naar de problemen van de leerlingen te luisteren. Er wordt leerlingen (maar ook ouders) de mogelijkheid geboden om pestgedrag te melden. Dit kan pestgedrag zijn dat de leerling zelf treft of pestgedrag dat leerlingen naar anderen signaleren. De mogelijkheid bestaat dit zowel openlijk als anoniem te doen en zowel bij de eigen leerkracht als bij een andere leerkracht of een van de vertrouwenspersonen op school.

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol en het is verstandig om de gepeste leerling in de keuzes die gemaakt worden te betrekken.

De leerkracht maakt helder en duidelijk dat het ongewenste gedrag niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt met de pester en zijn ouders en spreekt ook met de zwijgende middengroep en de meelopers. De leerkracht zelf krijgt steunt van het anti-pest coördinator/MT.

1. Hulp aan het gepeste kind, in de vorm van adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining.

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind kan zich eenzaam en slachtoffer voelen en heeft recht op zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuw pestgedrag wordt er ook gekeken naar het verwerken van de ervaringen. Dit kan gebeuren door:

- Gesprekken met de leerkracht van het kind. Naast incidentele momenten kunnen ook vaste gesprekken worden gepland waarin het kind gevraagd wordt naar de vooruitgang. Het doel is zowel het signaleren van nieuwe problemen als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld onder en buiten schooltijd. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de ervaringen van zich af te schrijven of te tekenen.

2. Hulp aan de pester, in de vorm van sociale vaardigheidstraining of een cursus in het omgaan met agressie;

De pesters hebben ook recht op hulp. Zij zijn namelijk niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende punten:

- Een gesprek waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school en welk gedrag wel gewenst is. Er wordt een schriftelijk verslag(je) van gemaakt.

- Een aantal vervolggesprekken, onafhankelijk van de ontwikkelingen wat betreft het pesten, waarin het gedrag besproken wordt.
- Een duidelijke straf die volgt als het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team gemeld zodat iedereen alert kan reageren.

3. Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers, in de vorm van het mobiliseren van deze groep.

Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Dit in beweging brengen kan door zowel leerkracht als de ouders met de kinderen te laten praten over hun rol. Iets wat op school in iedere groep structureel kan plaatsvinden.

4. Hulp aan de ouders, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen.

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind is overleg over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont en dat daar iets aan gedaan moet worden.

De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij merken dat er een kind gepest wordt.

Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

5. Hulp aan de leerkracht, in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden.

Daarnaast kan de anti-pest coördinator de leerkracht steunen door bijvoorbeeld aanwezig te zijn bij gesprekken met ouders of hulpinstanties. In de verslaggeving kan een ondersteunende rol zijn weggelegd. Ook het geven en/of incasseren van feedback kan een ondersteuning zijn.

5. De belangrijkste regels van het pestprotocol

De belangrijkste regel van het pesten luidt: Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!!

BIJLAGE 1

Adviezen voor ouders:

Adviezen aan ouders van meelopers en zwijgende middengroep:

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Weet wat uw kind op de computer doet.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat leerkrachten doen, hoe zij straffen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe informatie over pesten; wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek. Elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport, zodat het kind genoodzaakt wordt om te gaan met anderen en leert samen te werken.
- Als uw kind al lange tijd pest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind videobanden/ dvd's over pesten.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De deelteamleiders van school kunnen u helpen met het maken van een afspraak.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, kunt u de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Ook kunt u bij de vertrouwenspersonen van de school terecht. Dit zijn Peter Verhoeckx (MT-lid) en Inge van der Lande (ouder).
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind videobanden over pesten.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef het achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken.
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin het goed is en kan uitblinken.
- Wordt uw kind op de sportclub gepest door leeftijd- of klasgenoten, vraag dan de leiding aan het pesten aandacht te besteden en met de kinderen te bespreken dat ieder kind op de club veilig moet zijn.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind.

- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven of tekenen wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het maar hierbij geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De deelteamleiders van school kunnen u helpen met het maken van een afspraak.

Telefoonnummers en internetsites

Leerlingen en leerkrachten kunnen terecht op het nummer: 0800 28282800

Ouders kunnen terecht op het nummer: 0800 5010

Voor leerlingen is er de kindertelefoon, voor hulp, advies of gewoon een luisterend oor. De kindertelefoon is gratis en het nummer wordt niet op de factuur aangegeven, zodat de leerlingen echt anoniem kunnen bellen: 0800 0432

De Opvoedtelefoon voor een luisterend oor voor ouders, maandag tot en met vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur: 0900 8212205

www.jeugdinformatie.nl

www.tegenpesten.nl

www.pestweb.nl

www.50tien.nl

www.minocw.nl

www.kidsplanet.nl

www.bijonsthuis.nl

www.pesten.net

www.pestweb.nl

www.stichtingstophetpesten.com

www.katman.nl (naar aanleiding van het boek 'Help, Katman! Help!')

Bijlage 2

1. De visie: werken aan een fijn klimaat in de school met PBS

Wat is er fijner dan te leven, te leren en te werken in een school waar ieder zich veilig voelt. In een sfeer van geborgenheid en positiviteit.

Vanaf januari 2014 werken wij aan het schoolbreed neerzetten van een positief en krachtig klimaat, waarin een ieder zich veilig, geborgen en prettig voelt.

Veiligheid, verantwoordelijkheid en respect vinden wij belangrijke voorwaarden om je optimaal te kunnen ontwikkelen en ontplooien als persoon. Wij werken daarom dagelijks samen met de kinderen aan een omgeving waarin wij elkaar voortdurend respecteren en iedereen voortdurend bevestigen om te mogen zijn zoals je bent.

Deze sociaal veilige omgeving creëren wij samen (MT, team, leerlingen, ouders, en medeparticipanten van de BMV). We zijn samen verantwoordelijk. Niemand kan dat alleen! We zijn samen verantwoordelijk.

De kernwaarden **veiligheid, verantwoordelijkheid en respect** staan centraal binnen onze aanpak. Deze waarden zijn uitgewerkt in concreet, waarneembaar gedrag dat we bij elkaar willen zien en voortdurend bekrachtigen. We noemen dat werken met goed gedrag.

Goed gedrag draagt bij aan een positief schoolklimaat. Deze goed gedragsverwachtingen hebben we gezamenlijk opgesteld.

Er zijn positief geformuleerde gedragsverwachtingen afgestemd die gelden op de speelplaats, in het schoolgebouw en andere gemeenschappelijke ruimtes die voor iedereen (jong en oud) bekend zijn en worden nageleefd. Goede gedragsverwachtingen zijn voor iedereen zichtbaar in onze school. Je kunt het horen – door de complimenten die we elkaar voortdurend geven, en je kunt het zien in het gedrag en in de visualisaties in de school. Onze standaard en norm is heel normaal: het is fijn om elkaar positief te bekrachtigen. Dat maakt gelukkig!

In alle groepen zorgen we voor een doorgaande lijn, dit betekent dat iedereen dezelfde gedragsaanpak toepast. We werken daarom met de aanpak Schoolwide Positive Behavior Support. Een schoolbrede aanpak om een positieve cultuur op te bouwen

Veiligheid	Verantwoordelijkheid	Respect
Veilig klimaat	Volhouden	Empathie
Veiligheid van/ in de hele groep	Krachtige leider	Tolerantie
“Aanmodderen met vangnet”	De tijd gunnen om het zelf op te lossen	
Duidelijkheid regels en afspraken	Ontdekken	
Vertrouwen	Samen is de kracht/ gezamenlijkheid	
Bescherming	Behulpzaam	
Samen	Groepsverantwoordelijkheid	
	Zelfstandigheid bevorderen	

2. De kernwaarden

De kernwaarden zijn schoolbreed afgestemd. Deze zullen verder door ontwikkeld worden met o.a. de input van leerlingen en ouders. Op dit moment is het volgende door het team afgestemd.

Veiligheid

Je veilig voelen , fysiek en sociaal-emotioneel, is voor iedereen belangrijk.. Jong en oud: de leerlingen, maar ook het team en ouders. Jezelf mogen zijn en mogen zeggen wat je denkt, met respect naar de ander. In een veilig klimaat kun je je optimaal ontwikkelen, kan er echt sprake zijn van leven, leren en samenwerken. Het is belangrijk om te weten wat er van je verwacht wordt en je hieraan te houden. Wordt het gevoel van veiligheid aangetast, moet er ingegrepen worden. We verwachten dat het stoppen van onveilig gedrag, en het melden van onveilige situaties bij iedereen ligt. Kinderen leren dat dat de schoolbrede gedragsverwachting voor allen wordt.

Met de kracht van de groep bouw je aan veiligheid!

Respect

Respect is een woord dat vaak gebruikt wordt. Maar wat betekent het eigenlijk voor ons? Iedereen is anders en dat mag. We accepteren elkaar. We laten iedereen in hun waarde. Wij vinden het belangrijk dat respect zichtbaar en hoorbaar is, dat iedereen geaccepteerd wordt. We behandelen anderen, zoals we zelf graag behandeld willen worden.

Het is belangrijk te weten wat er van ons verwacht wordt. We werken daarom aan concreet en zichtbaar respectvol gedrag. Daar waar disrespectvolgedrag is, wordt dat meteen door iedereen gestopt.

Door respect bouwen we aan verdraagzaamheid !

Verantwoordelijkheid

We kunnen en willen niet alleen aan een sociaal en veilig klimaat bouwen. Willen we het voor ieder fijn hebben, dan kunnen we dat op zijn best voor elkaar krijgen door er met zijn allen dagelijks aan te werken.

Wij dragen *SAMEN* de verantwoordelijkheid. Niet alleen *ik*, maar ook *wij*. *Pesten kunnen we samen stoppen. We zijn niet allemaal verantwoordelijk voor het pesten zelf, maar wel zijn we bijvoorbeeld verantwoordelijk om het samen te stoppen.*

Verantwoordelijk gedrag hebben we samen vastgesteld. Ook hieraan werken we dagelijks. Zou bouwen we samen – team-ouders en leerlingen – aan een sociaal en veilig klimaat.

Door samen verantwoordelijk te zijn ontstaat verbondenheid!

3. SWPBS

Schoolwide positive Behavior is een schoolbrede aanpak die werkt aan een positieve cultuur. Daar waar je wel bevindt, kun je je optimaal ontplooiën. Je mag zijn wie je bent, en je hebt de ander nodig om je daarin te laten bevestigen.

PBS gaat uit van 5 pijlers die we de komende jaren gaan opbouwen:

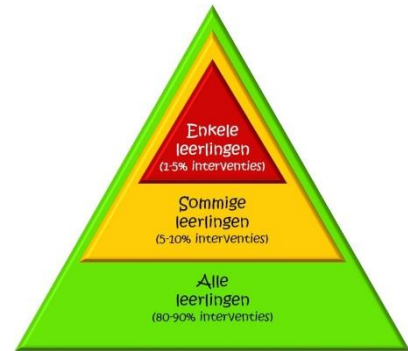

1. We werken aan preventieve en proactieve aanpak
2. De positieve insteek is voortdurend de basis van ons handelen
3. We zoeken voortdurend de samenwerking met anderen
4. We werken op basis van de gedeelde waarden: respect, veiligheid en verantwoordelijkheid

5. We volgen het gedrag van leerlingen systematisch door ons eigen data systeem.

PBS en de gedragsaanpak voor allen

De komende jaren gaan we de volgende 3 niveaus verder uitbouwen:

Preventie niveau 1: het groene niveau voor ALLE kinderen

Dit betekent dat we zorgen voor een krachtige positieve bodem.

Alle kinderen worden positief bekrachtigd in goed gedrag. Ons streven is om voortdurend kinderen te betrappen op goed gedrag.

Een krachtig positief klimaat waarin alle kinderen weten wat respectvol, goed gedrag is draagt bij aan het terugdringen van ongewenst gedrag en onacceptabel gedrag op niveau 2 en 3.

Preventie niveau 2: het oranje niveau voor sommige leerlingen of groepen

Dit betekent dat er voor sommige leerlingen of groepen toch soms tijdelijk iets extra's nodig is. Zij hebben meer of andere ondersteuning op gedragsgebied nodig.

Binnen Pbs betekent dit dat we extra technieken en aanpakken leren, zodat ons handelen – het handelen van de leerkrachten – effectief het ongewenste gedrag kunnen terugdringen en doen stoppen.

Preventie niveau 3: het rode niveau voor enkele kinderen

Als op niveau 1 en 2 de juiste aanpakken zijn toegepast, dringt ook het onacceptabele gedrag op niveau 3 terug. De gedragsaanpakken zijn immers voor alle kinderen schoolbreed heel duidelijk.

Toch zijn er soms enkele kinderen of een enkele groep die een hele specifieke aanpak nodig hebben. Daartoe passen we op niveau specifieke aanpakken toe en passen we ook de gedragsfunctie analyse toe.